



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Compendium Totius Tractatus De S. Matrimonij
Sacramento R. P. Thomæ Sanches E Soc. Iesv**

Sánchez, Tomás

Coloniæ Agrippinæ, 1624

I. Debitum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41559

D
Debitum.

1 **D**ebitor absque termino non tenetur statim solvere, sed quando est requisitus à creditore, *l. 1. disp. 28. n. 2.*

2 Petere, & reddere debitum coniugale, est ex se licitum, & meritorium, & gratiam ex opere operantis confert, *libr. 9. disp. 1. num. 1, 2, & 3.*

3 Debitum petere propriè loquendo, nunquam est in præcepto; reddere tamen tenetur coniux coniugi, siue expressè, siue tacitè, siue interpretatiue petenti, & coniuges sunt æquales in petendo, & reddendo. Secus dicendum in actu coniugali, vel domestica dispensatione, loquendo de æqualitate quantitatis, & non proportionis. Est autem interpretatiua vxoris petitio, quando vir attentâ eius conditione, vel aliundè, percipit, ipsam concubitus appetere. Vxor tamen licitè potest expectare, petitionem expressam viri, nisi in eo detur idè pudor, vel periculum incontinentiæ, & vir non petit, nec verbis, nec signis, & tunc obligatio non est iustitiæ, sed ex lege charitatis, *lib. 9. d. 2. à n. 1. usque ad 7.* Et hæc obligatio reddendi, & ius ad petendum oritur necessariò ex natura matrimonij, seu vinculi coniugalis; & coniuges tenentur mutuo reddere debitum sub mortali; tamen non semper petitur rãquam debitum, sed tanquam symbolum coniugale amicitiæ, & sicut in alijs excusat paruitas materiam,

teriaz, ita in hoc, v. g. solet vir petere quater in mense, si petat iterum, non peccat mortaliter vxor, illa quintâ vice negando sine periculo incontinentiæ. Idem quando non statim redditur debitum, sed differtur per aliquod breue tempus, vt si coniux neget mane, reddirurus noctè, licet periculum sit pollutionis inuoluntariæ, vbi abest consensus periculum. Secus dicendum, si periculum sit incidendi in morbum grauem. Et quando vir nimius est in petendo; non semper, sed moderatè tenetur reddere; & coniugi remissè petenti debitum, non est mortale negare. Est tamen mortale rarissimè, & magna cum facultate reddere, vel negare, quando iusta & sufficiens causa abest, & scandalum, grauesque discordiæ orientur: & non excusatur eo quòd sit dies sollemnis, aut Eucharistiam recepturus. Tandem etiam est mortale non reddere, quando iusta causa non extat, & coniux petens instat, *l. 9. disp. 2. à n. 8. vsque ad 16.*

4 Reddere debitum ita, vt impediatur generatio, est peccatum mortale contra naturâ, *l. 9. dis. 20. nu. 1.*

5 Vir non potest negare debitum vxori propter dotem non solutam, *libr. 9. disputat. 5. numer. 1.*

6 Vir sanus non tenetur reddere debitum vxori leprosz, aliove morbo contagioso laboranti, cum periculo notabilis infectionis. Item non tenetur, quando ob lepram nimius

horror infurgit. Secus dicendum, quando lepra præcessit matrimonium, ab altero non ignorata, & tenetur cum illo cohabitare. Item leprosus tenetur reddere sano petenti, *lib. 9. d. 24. à n. 14. vsq. ad 23.*

7 Coniux tenetur, & potest reddere debitum cessante proprio periculo, quamuis sobolis leprosa nascituræ periculum subfit, *l. 9. disp. 24. nu. 24. §. 25.*

8 Coniux sanus non tenetur cum leproso cohabitare, imminente graui infectionis periculo; secus, si non imminet. Et circa cohabitationem in eadē domo consulendi sunt medici, vt inde obligatio petatur; vel deobligatio. Et casu quo sanus non teneatur habitare in eadem domo, tenetur prope illam esse, & proles apud sanum debet esse, *lib. 9. disp. 24. à n. 26. vsque ad 32.*

9 Coniux non tenetur reddere debitum cum notabili salutis suæ detrimento, v. g. laborans; secus dicendum de dolore capitis, dentis, vel alio simili. Item non tenetur reddere post prandium nuper desumptum, vel in balneis, vel statim à balneis, etiam non semper petenti immoderatè. Tamen immoderatè petere nunquam est lethale, nisi vir aduertens notabile suæ salutis detrimento inde parari, si coeat. Item vxor non tenetur reddere, si vir sit fur incorrigibilis, & est timor damni inferendi vxori. Immo potest aufugere, *lib. 9. disp. 24. à n. 2. vsque ad 7.*

10 Coniux reddendo debitum cum periculo notabili propriæ salutis, peccat mortaliter; & non tenetur, nisi ea copula desideretur ad bonum commune, vt ad pacem regni, vel vniuersi. Item non tenetur, sed potest, quando est graue periculum incontinentiæ in exigente. *l. 9. d. 24. à n. 8. vsq; ad 12.*

11 Abstinere a copula ex communi consensu, ne prolem multiplicent, quam alendo non sunt. nulla est culpa, nisi in altero coniuge sit periculum incontinentiæ. Tamen absque communi consensu non excusat regulariter à debiti petitione, - nolle multiplicare prolem. Secus, si filij sunt multi, & alij non possunt, si deficiat periculum incontinentiæ. Est culpa mortalis negare debitum, ne filius ex maculato sanguine concipiatur, vt à Iudæis, & à Sarcenis. Tamen licitum est negare illud ad vitandum magnum in bonis fortunæ, vel famæ detrimentum, vel ad magnam in illis utilitatem comparandam, *lib. 9. d. 25. à nu. 1. vsq; ad 5.*

12 Incestuosus coniux cum alterius coniugis consanguineo, aut consanguinea, si incestus sit intra vas consummatus, nequit petere, ac teneatur reddere. Idem dicendum, si vxor rem habeat cum consanguineo viri, quâuis non sit consummatum matrimonium, & incestus sit occultus, vel quando non contraxit affinitatē; sed solum cōsensit, & causa fuit, vt alter contraheret. Secus dicendum de cōiuge cognoscenti affini suæ vxoris, vel eā, cum

quar

qua habet impedimentum publicæ honestatis. Priuatur tamen à debiti petitione coniux incestuosus, si eo coniuge mortuo aliud ineat matrimonium: nisi consuetudo sit, vt talis ineat absque dispensatione. Tamē non priuatur à petitione debiti incestuosus cum proprijs consanguineis: scēt, si cum consanguineis vxoris, licēt sit iuuenis, & adsit periculum incontinentiæ, sed erit iusta causa dispensandi. Vnde ex his infertur, si absque dispensatione petat debitum, peccare mortaliter: tamen non priuatur à petitione debiti cognoscens, siue ante, siue post matrimonium consanguineam vxoris vltra secundum gradum, id est, in tertio, vel in quarto, *lib. 9. tota disp. 27.*

13 Vtūm arceantur à petitione ac redditione debiti, coniuges ambo effecti affines per mutuam copulam cum consanguineis alterius? Affirmat Doctor quoad petitionem, siue fraudulentem, siue non, vel si vnus solum contrahat affinitatem cum consensu alterius. Verūm quoad redditionē distinguit, si ex malitia id impedimentum inciderit: affirmat, si nō ex malitia, licēt ex culpa vtriusque, negat, *lib. 9. tota disp. 28.*

14 Contrahens coniux affinitatem cum altero coniuge ante matrimonij consummationē, non tenetur religionē ingredi, sed reddendo potest consummare, *lib. 9. tota disp. 29.*

15 Coniux contrahens incestuosam affinitatem, aut cognationem, vt debiti petitione priuet

priuetur, non desideratur iudicis sententia, aut condemnans, aut saltem crimen declarans, *lib. 9. nota disp. 30.*

16 Fœmina cognita vi præcisâ, à viri consanguineis potest petere debitum: secus dicendum, si leui metu inducta fuit. Itē nec reddere, si interfuit consensus viri, nisi vterque id fecerit in fraudem matrimonij. Item non poterūt, nec reddere, nec petere, licet metus sit grauis, seu cadens in fœminam constantem ab ipso viro illatus, *lib. 9. disp. 31. à n. 1. vsque ad 5.*

17 Coniux factus cognatus, aut affinis alterius coniugis, habens ignorantiam inuincibilem facti, non priuatur petitione debiti. Idē dicendum de habente ignorantiam inuincibilem qualemcumq; & quantumcumq; crassam, dummodò non sit ingens temeritas, vel affectata. Idem dicendum, quando scitur consanguinitas, at ignoratur eam esse intra secundum gradum. Similiter non priuatur habens ignorantiam similem iuris humani prohibentis: secus, si sciat ius prohibens, at pœnâ ignoret punitionis debiti, *lib. 9. disp. 32. à num. 43. vsque ad 50.*

18 Coniux cognoscēs consanguineam sponsæ, vel consanguineum sponsi, priuatur debiti petitione, licet sit ante matrimonij consummationem, *lib. 7. disp. 55. nu. 6.*

19 Debiti petitio impeditur per quodcūque impedimentum dirimens superueniens matrimonio, quando est propria culpa contractum, *lib. 9. disp. 32. nu. 43.*

20 Non

20 Non quoties mortalis est petitio, peccat reddens. Vnde tenetur reddere vxor certa de valore matrimonij, viro petenti affectu fornicario, aut credenti, esse impedimentum irritans matrimonium, sed tenetur coniux exactus, auertere exigentem, præcepto correctionis fraternæ, si non adsit timor odij, indignationis, & incontinentiæ; rarissimè tamen ad hoc obligatur. Itè quando petitio est venialis, non peccat reddens. Item non solum licitè potest reddere, sed tenetur, vbi est mortalis petitio ob circumstantiam solius petentis, vt quia malâ fide petit, aut habet votum castitatis. Tamè non peccat negans, quando ob vitium personale amittit ius exigendi coniux, vt ob adulterium, affinitatem, aut cognationem contractam post matrimonium: & non amittit ius negandi, quamuis coniux sciens, & prudens debitum petat ab incestuoso semel, & sæpè. Non poterit tamen illi negare debitum, si incestuosus impetret dispensationem, siue altero anuente, ignorante, vel inuito, *lib. 9. disp. 6. nu. 4. vsque ad 10.*

21 Coniux non peccat mortaliter reddendo incestuoso petenti ante impetratam dispensationem affinitatis, aut cognationis. Idè de ligato castitatis voto, adultero, aut de prioribus ante consummationem matrimonij. Imo tenebitur reddere, si adest periculum incontinentiæ: peccat tamen reddendo ipse coniux incestuosus, aut ligatus voto, quoties

non

non tenetur ex iustitia reddere, seclusâ compensatione cum adulterio incestuosi, & priori bimestri ante consummatum matrimoniū. Item fœmina, quæ tenetur non reddere, non peccat reddendo ob tuendam pacē matrimonij: quando vir instanter petat. Tamen est mortale reddere, quādo petēs delinquit mortaliter ob aliquam circumstantiam ipsius actus, v.g. petens in loco sacro, publico, aut cum periculo abortus, & c. l. 9, *disp. 6. à num. 11. vsq. ad 16.*

22 Maritus, cui petere est interdictum, nō tamē reddere, ratione voti, cognationis, affinitatis, potest aliquoties insinuare vxori, & offerre ad vsum conjugālē, petereq; ab ea debitum non in gratiam sui, sed gratiā vxori complacendi, nisi vouisset de vxoris licentiā. Item potest exigere, quando ex signis, aut vxoris conditione coniecit illā appetere, & non petit præ verecundia, secus dicendū de muliere, cui interdictum est petere ratione voti, nisi maritus talis sit, vt more fœminæ non audeat petere. Itē vir sic impeditus sentiēs periculum incontinentiæ in vxore, potest exigere ab altero, quamuis de licentiā eius vouisset, siue impeditus sit vir, siue fœmina, sed nō potest sic impeditus petere sibi, quoties vehementib. carnis stimulis vrgetur; tamen licitum erit illi manifestare alteri coniugi suum impedimentum, ne eius petitionem expectet; sed non tenetur illi manifestare impedimentū, ne petat.

Item.

Item talis impeditus non potest prouocare nõ impeditum, vt petat, nec etiam non impeditus impeditum. Item coniuges astricti voto castitatis conijcetes mutuam exigendi voluntatem, si eis liceret, possunt licitè copulam habere non petendo. Idem dicendum, quando quilibet sentit alterum indigere copulâ, vel affectare, & petiturum, si posset. Sed quando alter signa petitionis ostēdit, hic peccat, alter verò annuens minimè, *l. 9 d. 7. à n. 1. vsq. ad 11.*

23 Vxor non tenetur reddere debitum viro sacris initiato, & sibi restituto, vel professo, quando professio fuit valida; secus, quando nulla, *l. 7. d. 38. n. 22*

24 Dispensatus absque legitima causa, in voto solemnì ordinis sacri nondum suscepti, potest petere debitum; secus post ordines susceptos, *l. 8. disp. 8. nu. 4.*

25 Coniux se reddens impotentem ex actu copulæ præcedentis, non peccat; secus, si sciens se reddat impotentem medijs illicitis, vt crebrò accedens ad fœminas, vel se polluens. Et vltra peccatum adulterij tenetur fateri, se reddere impotentem. Item peccat se reddens impotentem abstinentijs aduertens; secus, si non aduertat, sed bonâ fide seruans præcepta Ecclesiæ, & alia moderata ex deuotione. Et nunquam vxori consulendæ sunt abstinentiæ, vt deformior reddatur; vir tamen de iustitiæ rigore non tenetur vti calidis, vt potens ad copulam efficiatur, sed de lege charitatis aliquândo re-

do tenebitur. Item cōiux excusatur à ieiunio Ecclesiæ, quando aliter vxori suæ reddere debitum non potest, non verò, vt fiat potentior, *lib. 9. d. 3. à n. 1. vsque ad 10.*

26 Coniux innocens certus de alterius adulterio, propria authoritate, quamuis adulterium sit occultum, & lis pendens sit, potest negare debitum adultero, *lib. 10. disp. 12. n. 5. & 7.* An verò teneatur tunc lite pendenti præcipiente iudice sub excommunicatione? Affirmat Doctor non teneri ex natura rei obedire at posse teneri ratione scandali vitandi, *ibid. num. 6.*

27 Iudex Ecclesiasticus, imò & secularis, quando non est lis de valore matrimonij, potest compellere ad cohabitandum, & reddendum debitum. Et Ecclesiasticus potest cum censuris, & inuocato secularis auxilio, & procedere contra laicum detinentem vxorem, *l. 9. disp. 4. à n. 6. vsq; ad 8.*

28 Actus coniugalis est licitus causâ proli, aut debitum reddendi, & proles debet referri ad Dei cultum. Si verò intendatur gratiâ habendi successorem, est veniale, & non est necessarium referre actu, sed habitu, nec expressè intendere, sed non excludere. Et quâuis exigens debitum peccet, reddens culpa vacat: & si bono fine cœptum peti & reddi, finisq; variatur in ipso actu extra tempus seminis culpa est. Item quoties finis est mortalis, aut venialis, erit actus coniugalis mortalis,
aut

aut venialis. Et nunquam est mortalis ratione finis, si finis non sit mortalis. Item in ipso actu excludere prole, v. g. quando minimè concipi optant coniuges, est veniale: licitū tamen est desiderare non habere plures filios ex defectu diuitiarum. Idē quando ponūtur alij fines extranei, & secundarij. Si verò intendatur bonū vtile, vt accedere ad vxorē pretio conductus, est peccatum veniale, si vtilitas illa esset finis principalis. Item est veniale referre actum cōiugalem ad solum bonum sacramenti: & nullum peccatum erit, si referatur, non exclusis alijs finibus boni prolis, aut fidei, *lib. 9. tota disput. 8.*

29 Licitum est petere, vel reddere debitum causa vitandæ fornicationis in se, vel altero, *lib. 9. tota disp. 9.* Itē est licitum petere, aut reddere causa restaurandæ, vel tuendæ salutis corporis, quando aliud remedium aptum non inuenitur; & si inueniatur, est culpa venialis, eodem *lib. tota disp. 10.*

30 Petere debitum, vel reddere causā voluptatis transgredientis fines, & limites matrimonij excedētis, peccatum est mortale. Quando verò non excedit, est veniale, vel quando finis est satiare libidinē. Etiam est veniale calidis vti, & alio medio, vt sæpius coire possit: nulla tamen est culpa acceptare voluptatē oblatam in actu coniugali, nisi nimius excessus procuraretur: tamē alter coniux tenetur reddere debitum petenti, ob voluptatē, *l. 9. tota disp. 11.*

31 Petere, vel reddere debitum variato situ, seruato legitimo vase, non est mortale, sed graue veniale, & nil eorum, quæ coniuges in copula efficiunt seruato legitimo vase, excedit culpam venialē. Item si coniuges conuenirent variato situ, ne ita certa sit proles, nō peccant mortaliter: secus, si animo impediēdi factum, licet concumbēdo his modis non impediat. Item nulla est culpa, quando est iusta causa, v. g. ob pinguedinē viri, vel propter suffocandi prolis periculum. Tandē coniugi exigenti modo indebito quoad sitū, alter non tenetur, nec potest licitē reddere, quando sic concumbere est lethale: secus, si petens est liber culpæ, aut solum veniale est in exigente, *lib. 9 tota disp. 16.*

32 Petere, aut reddere debitum intra vas preposterum, animo ibi consummandi, est sodomia lethalis, peccatumq; contra naturam: & mulier consentiens, peccat mortaliter. Secus, quando vir soleat retrahere mēbrum extra vas tēpore effusionis seminis, & vxor consentiat copulæ: quando vir vult legitimē vxori copulari, quo excitet vel maioris voluptatis acceptandā gratiā, si inchoet copulam cum ea sodomiticā non animo consummandi, nisi intra vas legitimum sine periculo effusionis. extra illud peccat mortaliter. Quando verò verenda viri tangunt solum superficiē vasis preposteræ vxoris, aut in eius os intromittuntur sine periculo pollutionis, est peccatum veniale, *l.*

le, l. 9. disp. 17. à nu. 2. usque ad 5.

33 Petere, vel reddere debitum est illicitum, quando desperatum est de potestate seminandi intra vas, siue ex viri imbecillitate, aliove morbo, aut ex superuenienti foeminae arctitudine, & non vult incisionem pati. Tamen liciti sunt tactus, dum abest pollutionis periculum. Item licitum est conari ad seminandum, quando datur probabilis spes seminandi intra vas, quamuis per accidens extra illud effundatur. Item senes impotentes perpetuo seminare intra vas, possunt vti tactibus, si absit periculum pollutionis: secus de copula cum eo periculo: tamen si sit spes seminandi intra vas, vel si aliquando seminet intra, licet vix, licet bit copula cum periculo effusionis extra, & quando non constat, impotentiam esse perpetuam, & vir sibi persuadeat, potest accedere ad uxorem, & potest petere, & reddere tenetur: licet foemina semen receptum non possit retinere, nec sit spes retinendi, & continuo ac semper expellat. Item solum licet conari ad copulam, & experiri, vbi dubium est de praedicta impotentia, dum est probabilis spes seminandi intra vas naturale, lib. 9. disp. 17. num. 20. usque ad 26.

34 Vir factus eunuchus, vel valde senex coire potens, seminare vero minime, potest petere & reddere debitum. Item licet petere, & reddere, quando foemina non potest prolem viuam edere, vel cum graui periculo vitae,
sed

sed illa non tenebitur reddere. Non tamen licet petere, nec reddere, quando mulier est certa de impotentia, eò quod transactum est triēnium, & non potest probari, *lib. 7. disput. 102. à nu. 6. vsque ad 12.*

35 Consulendum est, vt caretur simultanea feminis effusio, etiam se prouocando tactibus ante concubitum, non est tamen necessaria ad generandum: multum tamen confert, vt facilius generetur. Vnde vir non tenetur expectare fœminæ effusionem, & non peccat se ad prius seminandum prouocans, sed potest, vbi semen effundit, copulam continuare, donec fœmina seminet. Item licet fœminæ, virili iâ membro extracto, tactibus se excitare donec seminet; & erit culpa venialis extra vas effundere aliquam paruum distillationem, & nulla erit, si vir præter intentionem effundat ex festinatione, *lib. 9. disputat. 17. à num. 7. vsque ad 14.*

36 Vir retrahens se ante feminis proprii emissionem, peccat venialiter, non existēte iustâ causa, si nondum vxor seminarit, nec seminandi in ipsa, vel in illo extra vas periculum subit; peccatum verò erit mortale, si detur tale periculum. Item fœminâ seminante, maritus, datâ operâ, ante proprii feminis emissionem à copula desistens, peccat venialiter, & e contra desistens mulier, seminante viro; & nullum peccatum erit, si post seminationem fœminæ ante suam, desistat aduertens periculum

lum vitæ sibi eminens, si seminet, vt si fera, aut hostis veniret, etiã cum periculo extra vas effundendi. Tamen in coitu fornicatio, postquam fœmina seminavit, aut est in seminandi periculo inevitabili, non solum non tenetur seminare, sed seminando novam committit culpam. Item eunuchus non emittens aptum semen ad generationem, fornicando peccat duplex peccatum, alterum fornicationis, alterum contra naturam. Item maritus, vxore dissentiente, non seminans, peccat crimen iniustitiæ lethale. *lib. 9 disputat. 19. à num. 3. vsque ad 9.*

37 Debitum exigere tempore menstrui in nullo euentu excedit culpam venialẽ. Et nulla erit, si exigat ad vitandum in se, vel in alio fornicationẽ, vel si vir fluxum seminis patiat. Et vxor tenetur reddere debitum tempore menstrui dempto vno casu, v. g. si cõiuges probabiliter existiment, monstrum ex eo concubitu gignendum, *lib. 9. tota disp. 21.*

38 Petere & reddere debitum tempore pręgnationis, est peccatum mortale, si periculum abortus sit, & sine tali periculo, nec est veniale petere, & sub præcepto est reddere. Idem dicendum de tempore proximo post partum, in quo durat illa immunditia corporalis. Et idem de tempore, quo mater sobolem lactat. Excusabitur tamen, si ita sit pauper, vt non sit solvendo nutrici lactaturæ, eò quòd exsiccantur ubera, vel quando lac est perniciosum proli,
vir

vir tamen non condemnatur exigens, *libr. 9.*

nota disp. 22.

39 Coniux non excommunicatus potest petere debitum ab excommunicato, & excommunicatus tenetur reddere, & potest etiã petere, & non excommunicatus tenetur illi reddere. Idem dicendum, quando vterque est excommunicatus, *l. 9. disp. 14. à n. 18. vsque ad 22.*

40 Petere debitum & reddere in loco publico coram alijs, est peccatum mortale, & tactus redduntur illiciti, & qualitas culpæ pefanda est ex actuum qualitate, & astantium fragilitate, *lib. 9. disp. 15. n. 1. & 2.*

41 Petere, vel reddere debitum in loco sacro extra necessitatis casum, est peccatũ mortale sacrilegij, & locus manet pollutus. Secus dicendum, quando diu sunt in Ecclesia, vt vno mense, & petunt, & reddunt ad euitandam incontinentiam. Et desideria in Ecclesia extra necessitatẽ sine intẽtione consummandi intra illam, sed extra, non sunt sacrilega, nec aspectus, nutus, verba inhonesta, nec tactus quantumcumque turpes absque periculo pollutionis, etiam inter solutos, *lib. 9. disput. 5. à nu. 3. vsque ad 21.* Et nomine loci sacri ad hunc effectũ intelligitur sola Ecclesia cõsecrata, aut benedicta deputata ad diuina, aut ad fidelium sepulturam, à tecto interiori vsq; ad pavementũ, & a summa ara vsque ad parietem oppositum. Vnde non est sacrilegium, si copula habeatur supra Ecclesiæ tectũ; vel ibi interficiatur, nisi

quod est supra Ecclesiæ tectum, sit capella eiusdem Ecclesiæ, ad quam patet aditus ad ipsam Ecclesiam. Idem si habeatur extra parietes Ecclesiæ, nisi sit illa pars parietum exterior cœmeterium. Item non reputatur locus sacer, locus sub Ecclesia constitutus; ut si ibi sit cella, cauerna, aut spelunca, nisi sit fornix, quæ appellatur sepultura concaua. Idem dicendum de porta Ecclesiæ, & de cameris Ecclesiæ inherentes, de turre, & sacristia. Tamen veniunt nomine Ecclesiæ, propilæa circumducta intrinsecus per templi summitatem ad puluerem tecto excutiendum. Item chorus, locus organorum, & locus deputatus ad confessiones mulierum intra Ecclesiæ parietis concauum ex parte mulierum, non ex parte confessoris. Sed non venit nomine Ecclesiæ Camera instar Odæi, vulgo (tribuna.) Secus dicendum de Ecclesia ab Episcopo benedicta, cœptaque ipsius auctoritate ædificari, vel destructa auctoritate Episcopi, ut reædificetur. Secus, si sine eius auctoritate, & non sit spes reædificationis. Item comprehenditur nomine Ecclesiæ, si laxetur Ecclesia parte aliquâ sibi additâ, aut capellâ, licet non benedicatur. Secus dicendum de oratorijs priuatis. Item venit nomine Ecclesiæ, Ecclesia heremitarum auctoritate Episcopi erecta, & præsumitur talis, quando symbolum est supra tectum erectum, & pulsatur publicè, & celebratur Missa indifferenter omnibus per decennium. Item cœmeterium
beae.

benedictum ab Episcopo, & claustra religio-
forum, si benedicta, aut deputata sint ad sepe-
liendum; secus dicendum de alijs habitaculis
illorum, licet Prior conuentus benedicat om-
nibus noctibus dormitorium, & aspergat a-
quâ lustrali, & sit ibi altare constitutum ad ce-
lebrandum. Idem dicendum de loco profano,
in quo est sepultus aliquis, attento iure cano-
nico; secus, attento iure ciuili, *lib. 9. disp. 15. à
nu. 23. vsque ad 43.*

42 Pactum iuramento firmatum, & inritum
mutuo consensu coniugum de non petendo,
& reddendo debitum, possunt ambo mutuo
consensu illud remittere, si fuit factum in eo-
rum fauorem; secus, si intuitu pietatis, vt con-
tinentiam ad Dei cultum obseruarent, *libr. 6.
disp. 37. nu. 20.*

43 Petere, vel reddere debitum tempore
feriarum, nulla est culpa; nec prohibitio talis
inuenitur, *lib. 7. disp. 7. à nu. 21. vsque ad 23.*
Nisi fiat in contemptum. Dicitur autem con-
temptus, quando operas vult contradicere le-
gi, vel non vult illi se subijcere. Idem quando
dicit, non abstinere modo, licet Deus præce-
pisset, vel si parui pēdat festū, quod nō accidit,
nisi in hæretico, vel infideli, *l. 9. tota disp. 12.*

44 Petere, vel reddere debitum die, quâ cō-
municaturus est, indecens est, sed caret omni
culpâ, si petatur ratione prolis; licet in actu ve-
nialia misceantur. Item ratione vitandæ for-
nicationis, licet sit venialis culpa, ratione vo-

lupratis. Nisi sit magna festi solēnitas, v. g. dies
iubilēi, specialis deuotio, vel nota aliqua ex o-
missione cōmunionis. Et coniux non excusa-
tur à redditione debiti; nec tenetur illā die sub-
ueniali abstinere à cōmunionē: & vt decēter
ad Eucharistiā accedatur post coitū cōiugalē,
non est opus intercedere tri^{du}m, aut am-
plius, sed mora debet esse, dum illa mentis e-
uagatio perseuerat. Item petere, vel reddere
post Eucharistiā, nec venialis culpa est, quā-
uis sit consiliū ab illā abstinere, *libr. 9. tota
disput. 13.*

Declaratoria litera.

I Pius Quintus in motu quodam proprio
edito anno 1566. die 26. Augusti incipienti,
Sanctissimus; declarauit, non esse necessariam
gradus propinquioris mentionem, sed suffice-
re remotioris, obtentis tamē postea literis de-
claratorijs super, propinquiori. Et de solis gra-
dibus cōsanguinitatis, & affinitatis loquitur,
dēpto semper primo. Quæ literæ declaratoriæ
petūtur in solo foro externo, vt caueatur scan-
dalū; remoto illo, nō sunt necessariae, nec ob-
ligatoriæ; & matrimoniū in itū virtute dispen-
sationis solum exprimentis remotiorem gra-
dū, illis non obtentis, validū manet: quamuis
Ordinarius ab utēs dispenset, non allatis illis.
Et quādo peritur dispensatio, pro foro cōsciē-
tiæ, affinitatis ex copulā fornicariā occulta,
non sunt necessariae, dummodò propinquior
non sit primus gradus, *lib. 8. disp. 24. à num. 23.
vsque ad 33.*

Dele.